TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

Explication de ce qui précède

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE
likuteitorah.com/fr/torah-ohr/toldos/3/

1 ביאור על הנ"ל

Une explication de ce qui précède.

2 להבין ביאור הדברים ע"פ אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה כו'. הנה אם הוא לשון כאשר.

Pour comprendre l'explication de ce qui est [énoncé] à propos du verset : « Si un homme donnait toute la richesse de sa maison pour l'amour », etc. Or, « im » (« si ») est une expression qui signifie « quand ».

שיש אם שאין משמשין בלשון ספק. אלא בלשון ודאי כמו אם כסף תלוה. ואם יהי' [יהיה] היובל כו'

Car il existe un « im » qui n'exprime pas le doute, mais la certitude, comme dans « Im » (« quand ») tu prêteras de l'argent, et « Ve'im » (« et quand ») viendra le Jubilé, etc.

שאין זה לשון ספק כלל אלא שבודאי יהיה הדבר ויבא ולשון אם אינו אלא לשון כאשר.

Là, il ne s'agit nullement d'une expression de doute ; au contraire, la chose se produira certainement et arrivera, et le mot « im » n'est qu'une expression signifiant « quand ».

פי' כאשר כסף תלוה את העני לא תהיה לו כנושה וכן כאשר יהיה היובל כו'. וכמו"כ [וכמו כן] אם יתן איש כו'.

C'est-à-dire : quand tu prêteras de l'argent au pauvre, tu ne te comporteras pas envers lui en créancier ; et de même, quand viendra le Jubilé, etc. Il en va pareillement de « Si un homme donnait… », etc.

פי' כאשר יתן איש כו' שיתן בודאי. והיינו לעתיד (שיתן הוא לשון עתיד) שלע"ל [שלעתיד לבוא] יתן איש את כל הון ביתו.

Cela signifie : quand un homme donnera, etc. — il donnera certainement. Cela renvoie à l'avenir (car « yiten », « donnera », est au futur) : à l'ère future, un homme donnera toute la richesse de sa maison.

שבזה"ז [שבזמן הזה] אינו בא לידי גילוי להיות בבחי' זו שיתן כל הון ביתו. כ"א לעתיד דוקא.

Car, à l'époque actuelle, cela ne se révèle pas au point que l'on atteigne ce niveau où l'on donnerait toute la richesse de sa maison ; cela ne se produira que dans l'ère future, précisément.

והענין כי הנה הון ביתו היינו כמו האוצרות והמטמונים שמונחים בתוך הבית. והוא ע"ד מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים.

Et voici l'explication : «la richesse de sa maison» désigne les trésors et les dépôts cachés qui se trouvent dans la maison. Cela correspond à ce qui est écrit : «Par Daat (connaissance), les chambres se remplissent de toute richesse précieuse et agréable.»

3 והנה כתיב בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאון. פי' בחכמה הוא רק עצם בנין הבית לבד שהן אותיות התורה שנק' בתים כנודע.

Or, il est écrit : «Avec 'Hokhma (sagesse) se construit une maison, avec la compréhension elle est affermie, et par Daat (connaissance) ses chambres sont remplies.» L'explication : «avec 'Hokhma» désigne seulement la construction proprement dite de la maison, qui [renvoie aux] lettres de la Torah, appelées «maisons», comme on le sait.

ובתבונה יתכונן פי' עיקר קיום והעמדת תבנית ותוכן הבית ברבוי חדריו ומוצאיו ומובאיו הוא ע"י הבינה דייקא. אבל בדעת ימלאון כל החדרים בהון יקר כו'.

«Et avec la compréhension elle est affermie» signifie : le maintien essentiel et l'établissement de la forme et du contenu de la maison, avec ses nombreuses pièces, ses sorties et ses entrées, se font précisément par Bina (compréhension). Mais «par Daat», toutes les pièces sont remplies de richesses précieuses, etc.

ולהבין את כל זה צריך להקדים הקדמה אחת בביאור ענין סדר השתלשלות די"ס [די' ספירות] דאצי' איך הוא סדרם ואופנם.

Pour comprendre tout cela, nous devons d'abord poser une introduction qui expose l'ordre de l'enchaînement descendant (hichtalchelout) des dix Séfirot du Monde d'Atsilout : quel est leur ordre et quelle en est la disposition.

ומצינו בזה בדברי המקובלים (בע"ח [בעץ חיים] ובפרדס) שני אופנים אשר לכאורה הם כמעט הפכים. האופן הא' שבחי' השתלשלות הם זה תחת זה.

Or, nous trouvons à ce sujet, dans les écrits des kabbalistes (dans Etz Chaim et dans Pardes), deux modes qui, à première vue, semblent presque opposés. Le premier mode est que les niveaux de l'hichtalchelout se trouvent l'un au-dessous de l'autre.

דהיינו שבחי' בינה נאצלה מבחי' חכמה ובחי' דעת מבחי' בינה. וג' אלו הן ג"ר [ג' ראשונות]. ומהם נאצלו חג"ת [חסד גבורה תפארת] ג"כ ע"ד הנ"ל.

C'est-à-dire que le niveau de Bina a émané du niveau de 'Hokhma, et le niveau de Daat du niveau de Bina. Ces trois-là sont les trois premières [Séfirot]. Et d'elles ont également émané 'Hessed (bonté), Guevoura (retenue) et Tiferet (beauté), de la même manière que précédemment.

4 והנה ציור גשמי הלז הוא עד"מ מבשרי אחזה כו'. כמו עשר כחות הנפש שמתלבשים בתוך אברי הגוף שראשית הגילוי הוא בחכמה שהיא בחי' הברקת השכל בבחי' נקודה כו'.

Or, cette représentation physique est, à titre d'analogie, [comme dans] « De ma chair, je contemple », etc. : elle ressemble aux dix facultés de l'âme qui sont revêtues dans les membres du corps, où la première révélation se trouve dans 'Hokhma (sagesse), qui est le niveau de l'éclair de l'intellect, sous la forme d'un point, etc.

ונק' חכמה כח מ"ה [מה] כו' לפי שעדיין אינה מושגת ונק' בחי' י' נקודה כו' וממנה נמשכת בחי' בינה התפשטות ההשגה באורך ורוחב.

'Hokhma est appelée « koa'h ma » (le potentiel du « quoi »), etc., parce qu'elle n'est pas encore saisie ; elle est aussi appelée le niveau du youd, un point, etc. Et de là se prolonge le niveau de Bina (compréhension) : l'expansion de la compréhension en longueur et en largeur.

5 והוא בחי' ה' כו' והן הם אב ואם המולידות את המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כי לפי שכלו והתבוננותו בדבר הוא מוליד אהבה לדבר ההוא או יראה ממנו כו'.

C'est le niveau du hei, etc. Et ce sont le père et la mère qui engendrent les attributs émotionnels (midot), l'amour et la crainte ; car, selon son intellect et sa contemplation d'une chose, il fait naître de l'amour pour cette chose ou de la crainte à son égard, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] למעלה בעולם האצי' בסדר השתלשלות הי"ס [הי' ספירות] בחי' ח"ע [חכמה עילאה] דאצי' היא ראשית הגילוי והיא בחי' י' של שם הוי' שעדיין אינה בבחי' גילוי והחכמה מאין תמצא

De même, au-dessus, dans le Monde d'Atsilout (Émanation), selon l'ordre de l'enchaînement descendant (hichtalchelout) des dix Séfirot, le niveau de la 'Hokhma supérieure d'Atsilout est le commencement de la révélation ; il correspond au niveau du youd du Nom Havaya, qui n'est pas encore à l'état révélé : « et la 'Hokhma se trouve à partir de ayin (néant) » ;

ולכן התלבשות אור א"ס בחכמה דוקא ומבחי' חכמה נמשכה בחי' בינה דאצי' שהוא בחי' גילוי ההתפשטות באורך ורוחב הנקי' ה'.

et c'est pourquoi la Lumière infinie (Or Ein Sof) se revêt précisément dans la 'Hokhma. Et du niveau de la 'Hokhma fut tiré le niveau de Bina d'Atsilout, qui est la révélation d'un déploiement en longueur et en largeur, appelé hei,

6 ונקי' אם הבנים. והאופן הב' של סדר ההשתלשלות שהם בציור ג' קווין חח"ן [חכמה חסד נצח] בקו ימין כו'.

et elle est appelée «la mère des enfants». Le second mode de l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) est que les Séfirot sont disposées sous la forme de trois lignes : 'Hokhma (sagesse), 'Hessed (bonté) et Netsa'h (victoire) sur la ligne de droite, etc.

נמצא לפי סדר זה בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] אין נמשכות זו מזו. וגם המדות כולן אין עיקר המשכתן מן הג"ר [הגי' ראשונות] מאחר שחו"ב [שחכמה ובינה] עומדות בב' קווין מקבילות כו'.

Il s'ensuit que, selon cet ordre, les niveaux de 'Hokhma, de Bina et de Daat (connaissance) ne découlent pas les uns des autres. De plus, aucune des midot ne procède principalement des trois premières [Séfirot], puisque 'Hokhma et Bina se tiennent sur deux lignes parallèles, etc.

7 והנה עיקר ההפרש שבין ב' הבחי' בסדר ההשתלשלות הנ"ל הוא בב' אופנים. הא' שלפי סדר הא' שחב"ד [שחכמה בינה ודעת] הם זו תחת זו נמצא שהדעת עומד למטה מחו"ב [מחכמה ובינה].

À présent, la différence essentielle entre les deux modes de l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes mentionné plus haut se manifeste sous deux aspects. Le premier : selon le premier ordre, où 'Hokhma, Bina et Daat sont disposées l'une sous l'autre, il s'ensuit que Daat se trouve au-dessous de 'Hokhma et de Bina

ולמעלה מחו"ג [מחסד וגבורה] כי הוא הממשיך הארת החו"ב [החכמה ובינה] לחו"ג [לחסד וגבורה]. משא"כ לפי סדר הב' שהם בג' קווין

et au-dessus de 'Hessed et de Guevoura, car c'est lui qui fait descendre l'illumination de 'Hokhma et de Bina vers 'Hessed et Guevoura. En revanche, selon le second ordre, où ils s'inscrivent en trois lignes :

נמצא שהדעת הוא בקו האמצעי ואינו עומד תחת חו"ב [חכמה ובינה] רק תחת הכתר והוא ממשיך הארת הכתר לחו"ב [לחכמה ובינה] ולחו"ג [ולחסד וגבורה] כמשי"ת [כמו שיתבאר].

il s'ensuit que Daat se trouve sur la ligne médiane et ne se tient pas au-dessous de 'Hokhma et de Bina, mais seulement au-dessous de Kéter (la Couronne) ; il fait descendre l'illumination de Kéter vers 'Hokhma et Bina, ainsi que vers 'Hessed et Guevoura, comme nous l'expliquerons.

8 והב' שלפי סדר הא' עיקר הולדת ומציאו' [ומציאות] המדות הוא מחו"ב [מחכמה ובינה] ע"י הדעת הממשיך כנ"ל.

Et la deuxième différence : selon le premier ordre, l'essentiel de la naissance et de l'existence des attributs émotionnels (midot) vient de 'Hokhma (sagesse) et de Bina (compréhension), par l'intermédiaire de Daat (connaissance), qui [les] fait descendre, comme indiqué précédemment.

משא"כ לפי סדר הב' הן נמשכות מבחי' הכתר ע"י הדעת הממשיך בהן הארת הכתר דוקא. והענין הוא דשניהם אמת.

Ce n'est pas le cas selon le deuxième ordre : elles sont attirées du niveau de Kéter (la Couronne), par l'intermédiaire de Daat, qui fait descendre en elles précisément l'illumination de Kéter. Le sens en est que les deux sont vrais.

9 ויובן זה ע"פ מה שנודע שיש ב' בחי' דעת. דעת עליון ודעת תחתון. דעת העליון הוא הנמשך מבחי' הכתר ומחבר ומייחד לחו"ב [לחכמה ובינה] וחו"ג [וחסד וגבורה]

Cela se comprendra à partir de ce qui est connu : il existe deux niveaux de Daat (connaissance), le Daat supérieur et le Daat inférieur. Le Daat supérieur est celui qui est attiré depuis le niveau de Kéter (la Couronne) et qui relie et unit 'Hokhma (sagesse) et Bina (compréhension), ainsi que 'Hessed (bonté) et Guevoura (retenue),

ע"י הארת הכתר ודעת התחתון הוא הדעת המתפשט בתוך המדות להמשיך בהן הארת חו"ב [חכמה ובינה]. וגם הנה נודע שיש ב' בחי' מדות.

par l'illumination de Kéter. Quant au Daat inférieur, c'est le Daat qui se répand au sein des attributs émotionnels (midot), afin d'y faire pénétrer l'illumination de 'Hokhma et de Bina. Il est également connu qu'il existe deux niveaux de midot.

הא' מדות שעיקר מציאותן הוא מחו"ב [מחכמה ובינה] עד"מ באדם למטה כשהמדות הן רק לפי השכל שהשכל הוא המולידן וקטן ששכלו קצר כו'.

Premièrement, les midot dont l'existence essentielle provient de 'Hokhma et de Bina — par analogie, chez l'homme ici-bas, lorsque les midot sont uniquement conformes à l'intellect, car c'est l'intellect qui les engendre ; ainsi, un enfant dont l'intellect est limité, etc.

והב' הוא בחי' המדות שמקורן ושרשן למעלה מן השכל רק שיוצאין ונמשכין דרך השכל וכמ"ש בר"מ [ברעיא מהימנא] דז"א בעתיקא אחיד ותליא כו' וכמ"ש באריכות במ"א:

Et la seconde est le niveau des midot dont la source et la racine sont au-dessus de l'intellect, mais qui ne se manifestent et ne sont attirées que par l'intermédiaire de l'intellect ; ainsi qu'il est écrit dans le Ra'aya Mehemna que Zeir Anpin (les attributs émotionnels) est attaché à Atika et suspendu à lui, etc., comme il est expliqué longuement ailleurs.

10 ומעתה יובנו ויבוארו ב' הבחי' בסדר ההשתלשלות על נכון. כי הנה הסדר הב' שהן בג' קווין כו' היינו בענין המדות שאין עיקר מציאותן מחו"ב [מחכמה ובינה] כ"א מבחי' הכתר שמאיר בהן

À présent, les deux niveaux de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) seront correctement compris et expliqués. En effet, le second ordre, celui des trois lignes, etc., concerne les attributs émotionnels (midot), dont l'existence fondamentale ne provient pas de 'Hokhma et de Bina, mais du niveau de Kéter qui les éclaire.

וכמאמר דז"א בעתיקא אחיד ותליא הנ"ל והיינו ע"י בחינת דעת העליון הנ"ל שהוא מבחי' הכתר ומחבר ומייחד בחינת חו"ב [חכמה ובינה] כו' שנמצא בחינת הדעת עומד בין חו"ב [חכמה ובינה] ותחת הכתר כו'.

Comme dans la formule citée plus haut, selon laquelle « Zeir Anpin est attaché à Atika et suspendu à elle ». Cela s'opère par le niveau du Daat supérieur mentionné plus haut, qui relève de Kéter et relie et unit les niveaux de 'Hokhma et de Bina, etc. Il en résulte que le niveau de Daat se tient entre 'Hokhma et Bina, sous Kéter, etc.

משא"כ סדר הא' היינו בבחינת המדות שמציאותן הוא רק מן השכל והיינו ע"י בחינת דעת התחתון המתפשט בתוך המדות ומאיר בהן הארת חו"ב [חכמה ובינה] כו':

En revanche, le premier ordre concerne le niveau des midot, dont l'existence ne procède que de l'intellect ; cela s'opère par le niveau du Daat inférieur, qui se déploie au sein des midot et y fait rayonner l'illumination de 'Hokhma et de Bina, etc.

11 ולהבין כל הדברים הנ"ל בתוספת ביאור צריך להבין תחלה בחי' הדעת מהו. ומתחלה נבאר בחי' הדעת התחתון וממנו יובן בחי' דעת העליון. דהנה כבר נתבאר למעלה כי עיקר הולדת המדות הוא מחו"ב [מחכמה ובינה].

Pour comprendre tous les points évoqués ci-dessus avec davantage d'explications, il faut d'abord comprendre ce qu'est le niveau de Daat (connaissance). Nous expliquerons d'abord le niveau du Daat inférieur, à partir duquel on comprendra le niveau du Daat supérieur. En effet, il a déjà été expliqué plus haut que l'engendrement principal des attributs émotionnels (midot) provient de 'Hokhma (sagesse) et de Bina (compréhension).

12 וצריך להבין בחי' דעת מהו משמש. אך הענין הוא דהדעת בכל מקום הוא מבחי' הפנימית.

Il faut comprendre quelle fonction remplit Daat (connaissance). Mais le point est que Daat, partout, relève de la [dimension] intérieure.

וכמו"כ [וכמו כן] כאן בחי' הדעת המתפשט בתוך המדות הוא פנימי' [פנימיות / פנימית] המדות שהוא תכלית הבירור שלהן כי הדעת

De même ici, le niveau de Daat qui se diffuse au sein des attributs émotionnels (midot) est la dimension intérieure (pnimiyout) des midot, qui constitue leur raffinement ultime. Car Daat

היינו התקשרות ומחמת התקשרות בחי' חו"ב [חכמה ובינה] בתוך המדות מברר ומבדיל בין טו"ר [טוב ורע] שלא תהיינה המדות מעורבות טו"ר [טוב ורע] כי המדות בטבען כתולדותן יכולות להיות מעורבות טו"ר [טוב ורע].

signifie le lien ; et, du fait du lien du niveau de 'Hokhma et de Bina au sein des midot, Daat affine et distingue le bien du mal, afin que les midot ne soient pas mêlées de bien et de mal. Car les midot, par nature, telles qu'elles naissent, peuvent être mêlées de bien et de mal.

13 ולכן יניקת החיצוני' [החיצונים] הן מן המדות כמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו'. וכמו"כ [וכמו כן] בעבודת ה' מבחי' האהבה וההתפעלות כרשפי אש על ידי ההתבוננות בגדולת ה' בשעת התפלה יוכל לבא אח"כ לידי כעס.

C'est pourquoi les forces extérieures tirent leur subsistance des attributs émotionnels (midot), comme dans le cas d'Avraham, de qui est issu Yishmael, etc. De même, dans le service de D.ieu, à partir du niveau de l'amour et de l'éveil « comme des flammes de feu », suscité par la méditation sur la grandeur de D.ieu pendant la prière, on peut ensuite en venir à la colère.

ומוכרח להיות שגם בשעת התפלה היה קצת תערובת זר. שאם היתה בבחי' אלקות לבד שהוא גילוי אור ה' על נפשו בשעת התפלה.

Il faut nécessairement conclure que, même pendant la prière, il y avait un léger mélange d'un élément étranger. Car si cela avait été du niveau de la seule divinité, c'est-à-dire le dévoilement de la lumière de D.ieu sur son âme pendant la prière,

מאין בא אח"כ לידי כעס וכדומה שהוא בחי' יניקת החיצוני' [החיצונים]. כנודע שאין יניקת החיצונים רק מבחי' אחוריים דשם אלקים שהוא ענין בחי' ההסתר כו'

d'où lui serait ensuite venue la colère, ou quelque chose de semblable, qui relève de la subsistance des forces extérieures ? Comme on le sait, les forces extérieures ne tirent leur subsistance que de l'aspect arrière (achorayim) du Nom Elokim, qui correspond au niveau de la dissimulation, etc.

(וצ"ע [וצריך עיון] בתניא פכ"ח וצ"ל דמ"ש כאן קצת תערובת זר היינו מצד התלבשות הנה"ב [הנפש הבהמית] והמדות שבה הן הם המעורבות טו"ר [טוב ורע]. ולפי שהנפש האלקי' מלובשת בה כו'. וההוכחה היא שגם בשעת התפלה לא יצאה מנרתקה ומהתלבשותה לגמרי מכל וכל כו'.

(Cela demande examen [à la lumière de] Tanya, chapitre 28. Il faut dire que ce qui est dit ici, « un léger mélange d'un élément étranger », tient à l'investissement de l'âme animale, dont les attributs émotionnels sont mêlés de bien et de mal ; et parce que l'âme divine est revêtue en elle, etc. La preuve en est que, même pendant la prière, elle n'est pas sortie entièrement, absolument, de son enveloppe et de son vêtement, etc.)

והיינו ממש כמש"ש [כמה שכתוב שם] פכ"ח שהקליפה מתאמצת כו'. וגם מן הראיי' [הראייה] שיתבאר מעובדא דר"ח [דרבי חנינא] ב"ת [בן תרדיון] משמע ג"כ כמ"ש דהתם ג"כ קס"ד שטעה בנפשו מחמת טבעיות נפשו הבהמית שאפשר שסייעה בעבודתו כמשי"ת [כמו שיתבאר]):

Et c'est exactement ce qui est écrit là, au chapitre 28 : la kelipa fait des efforts, etc. De plus, la preuve qui sera exposée à partir du récit de Rabbi Chanina ben Teradyon va également dans le même sens, comme il a été dit : là aussi, il lui vint à l'esprit qu'il s'était mépris sur lui-même à cause de la nature de son âme animale, laquelle avait peut-être contribué à son service, comme nous l'expliquerons.)

14 ובזה יובן מעשה דר' יוסי בן קיסמא עם ר' חנינא בן תרדיון שאמר תמה אני אם לא ישרפו אותך כו'. והשיבו מן השמים ירחמו וא"ל אני אומר לך דברי טעם כו'.

Cela permettra de comprendre l'histoire de Rabbi Yose ben Kisma et de Rabbi Chanina ben Teradyon. [À celui-ci,] il dit : « Je serais étonné qu'ils ne te brûlent pas », etc. Et il lui répondit : « Le Ciel aura pitié » ; puis il lui dit : « Je te dis des paroles sensées », etc.

15 וא"ל ר"ח מה אני לחיי עוה"ב. וא"ל כלום מעשה כו'. והשיבו מעות פורים וכו' וחלקתים לעניים.

Et Rabbi Chanina lui dit : « À quoi suis-je [destiné] dans la vie du monde à venir ? » Il lui répondit : « Une action quelconque t'est-elle tombée entre les mains ? », etc. Et il lui répondit : « De l'argent de Pourim », etc., « et je l'ai réparti entre les pauvres. »

ע"כ. ולכאורה מאד תמוה שאלתו מה הוא לעוה"ב. אם הוא מוסר נפשו על קדוה"ש שהי' מקהיל קהלו' ברבים לא יהי' לו עדיין חלק לעוה"ב.

Fin de citation. Or, à première vue, sa question — ce qui [l'attend] dans le monde à venir — est très étonnante : s'il sacrifie sa vie pour la sanctification du Nom de D.ieu, en réunissant des assemblées en public, n'aurait-il pourtant pas part au monde à venir ?

16 וגם מה שאל ר' יוסי כלום מעשה בא לידך. מהו התשובה על שאלתו כו'. אך הענין שהי' ר' חנינא בן תרדיון מסופק בעצמו ענין מסירת

Et aussi, que demanda Rabbi Yose : « Un acte s'est-il présenté à toi ? » Quelle réponse est-ce là à sa question ? etc. Mais voici de quoi il s'agissait : Rabbi Chanina ben Teradyon avait lui-même des doutes quant au fait de sacrifier

נפשו בשביל עסק התורה אם הוא באמיתות לש"ש בלבד אף שהי' צדיק מופלג ולומד לשמה באמת מ"מ לפי שיש בנ"א שמצד טבעו ומזגו ומדותיו להמשיך חשק ותשוקת כל לבבו אל למוד החכמות.

sa vie pour s'occuper de l'étude de la Torah : était-ce véritablement pour le seul Ciel ? Bien qu'il fût un tzaddik éminent et qu'il étudiât réellement pour elle-même, néanmoins, puisque certaines personnes, du fait de leur nature, de leur tempérament et de leurs attributs émotionnels (midot), orientent le désir et l'aspiration de tout leur cœur vers l'étude des sciences,

17 ולהיות תמיד מחשבתו ולבו ושכלו דבוק בהן. והראי' [והראיה] מהפילסופים מהאומות הקדמונים שהיו שרים גדולים לא יחסר להם כל מעדני עולם.

et que leur pensée, leur cœur et leur intellect y soient toujours attachés. La preuve en est fournie par les philosophes des nations anciennes, qui étaient de grands dignitaires, à qui ne manquait aucun des délices de ce monde,

היו עוזבים כל תענוגי' ועוסקים בכל לבבם ותשוקת נפשם בלמוד החכמות. כל היום והלילה אין מחשבתו פנויה.

[pourtant,] ils renonçaient à tous les plaisirs et s'adonnaient, de tout leur cœur et avec toute l'aspiration de leur âme, à l'étude des sciences ; jour et nuit, sa pensée n'est pas libre

18 ולהבין ולהעמיק בענין החכמות ותערב לנפשו ותתענג בהם כ"כ [כל כך] כמו זולתו בכל תענוגי העולם. וזה אינו להם מצד אמונתם

[en cherchant] à comprendre et à approfondir les sciences, et cela est agréable à son âme ; il y trouve un plaisir égal à celui qu'un autre [trouve] dans tous les plaisirs du monde. Et cela ne leur venait pas de leur foi,

שהם היו גוים עובדי כוכבים שאין להם שום הכרח ואמונה שיגרום להם סבת עסקם בחכמותיהם בתכונה ותשבורת ופילסופיא חכמת החיצוני' [החיצונים] תענוג נפלא כ"א מצד מזג טבעם מאד תכריח בחשק נפלא שנולד בטבע כזה.

car ils étaient des païens adorateurs des astres, qui n'avaient aucune obligation ni croyance susceptible de faire de l'étude de leurs sciences — l'astronomie, les mathématiques et la philosophie, cette sagesse extérieure — une source d'un plaisir extraordinaire ; cela venait uniquement du tempérament de leur nature, qui les contraignait fortement, sous l'effet d'un désir extraordinaire né d'une telle nature.

19 ויש מהם נולד במזג אחר שלא יתאווה ויחשוק לחכמות אף כי יבינם אין לו תענוג להשים מחשבתו בהם אפי' [אפילו] רגע אחת רק אחר שרירות לבו רק רע כל היום לזאת תכלה נפשו.

Et parmi eux, il en est un qui naît avec un tempérament différent : il n'éprouve ni désir ni attrait pour les sciences ; même s'il les comprend, il ne prend aucun plaisir à y arrêter sa pensée, ne serait-ce qu'un instant, mais suit seulement l'obstination de son cœur, «uniquement le mal tout le jour» ; c'est à cela que son âme aspire.

20 וסבת זה הוא מצד המרות. יש שגובר בו מרה הלבנה שאין ביכלתו לצמצם מחשבתו בדבר א' אף שהוא שכלי ולא יתענג בו כלל.

La cause en est les humeurs. Il en est un chez qui la bile blanche prédomine et qui est incapable de concentrer sa pensée sur une seule chose, même si celle-ci est intellectuelle, et qui n'y prend aucun plaisir.

ויש שגובר בו מרה שחורה בתולדתו תשתוקק נפשו מאד אל החכמה כל חפציה לא ישוו בה כאש' [כאשר] כ"ז [כל זה] מבואר בח"פ [בשמונה פרקים] להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] ע"ש פ"ח [פרק ח'].

Et il en est un chez qui la bile noire prédomine dès la naissance : son âme aspire intensément à la sagesse ; « tous [les autres] désirs ne peuvent lui être comparés » — comme tout cela est expliqué dans les Huit Chapitres du Rambam ; voir là, chapitre 8.

21 ולכן גם בישראל ימצא טבעיים מחולקים כמותם. אך שתמשיך נפשו לדבר הנהוג בישראל כמו ענין למוד התורה שבע"פ [שבעל פה]. יחשוק נפשו ולבו להגות בה יום ולילה לא ישבות.

C'est pourquoi, chez les Juifs aussi, on trouvera des tempéraments répartis comme les leurs ; mais [chez un Juif], son âme sera attirée par une activité courante chez les Juifs, telle que l'étude de la Torah orale : son âme et son cœur aspireront à s'y adonner jour et nuit, sans jamais cesser.

ולפיכך ר"ח [רבי חנינא] ב"ת [בן תרדיון] היה ירא שמא גם מצד טבעו גופני' גורם לו מסירת נפשו בעד החכמה אף שבודאי אינו אלא מעט מזעיר מ"מ אין זה להי' לבדו כו'.

C'est pourquoi Rabbi Chanina ben Teradyon craignait que, peut-être, son tempérament corporel aussi ne fût à l'origine de son sacrifice de soi (messirout néfech) pour la sagesse. Bien que cela ne fût certainement qu'une infime part, ce n'était néanmoins pas « uniquement pour Havaya », etc.

22 ושאל מר' [מרבי] יוסי היאך הוא משיג בו. אם הוא מנוחלי העוה"ב [העולם הבא] שאין בלבו אלא אחד כו'. והשיבו זה לא יבורר כ"א אם בא מעשה לידך.

Et il demanda à Rabbi Yose comment il pouvait le savoir de lui-même : s'il était du nombre de ceux qui héritent du Monde futur, dont le cœur ne contient que l'Un, etc. Il lui répondit : cela ne peut être éclairci que si une action se présente à toi.

פי' נסיון שהחילוק בו שאם הוא מצד טבע הגוף אף שיחשוק חשק נפלא עכ"פ [על כל פנים] לא יגיע למס"נ [למסירות נפש] כו' ואמר לו שמעות פורים כו'

C'est-à-dire une épreuve, dont la distinction [réside en ceci] : si cela relève de la nature du corps, alors, même s'il est animé d'un désir extraordinaire, cela ne le conduira en tout cas pas jusqu'au sacrifice de soi (messirout néfech), etc. Et il lui dit que l'argent de Pourim, etc.,

שהוא ענין פיזור ממון שזה אות ומופת שאין במס"נ [במסירות נפש] שלו אפילו שרש המרה כו'. שמדת המרה שחורה הנ"ל גורמת מדת הקמצנות.

ce qui relève d'une distribution d'argent — signe et preuve que son sacrifice de soi ne comporte même pas la racine de cette humeur, etc. Car le trait de bile noire mentionné plus haut entraîne le trait d'avarice,

23 והמרה הלבנה הפיזור כו' לכן השיבו א"כ מחלקך יהא חלקי שמזה מובן שמס"נ [שמסירות נפש] על התורה הוא רק לפי שאין בלבו אלא אחד ואין בו תערובת טבעית כלל.

et la bile blanche [entraîne] la distribution [d'argent], etc. C'est pourquoi il lui répondit : « Si c'est ainsi, que ma part soit de ta part. » On comprend ainsi que son sacrifice de soi pour la Torah tient uniquement au fait qu'il n'y a dans son cœur que l'Un, sans aucun mélange naturel.

ומכ"ז [ומכל זה] מובן שיוכל להיות במדות הנפש בחי' תערובת שאפי' [שאפילו] במדה שנראה ודאי טוב גמור יוכל להיות שיש בזה עדיין קצת תערובת כו'.

Tout cela nous permet de comprendre qu'un certain mélange peut se trouver dans les attributs émotionnels (midot) de l'âme : même dans un attribut qui semble certainement tout à fait bon, il peut subsister un léger mélange, etc.

ולכן כדי שיהי' [שיהיה] בירור המדות לתכליתן הוא ע"י בחי' הדעת. והיינו שהוא ממשיך פנימי' [פנימיות / פנימית] המדות

Par conséquent, le raffinement des midot jusqu'à leur degré ultime s'accomplit par le niveau de Daat (connaissance). Cela signifie qu'il fait émerger la dimension intérieure des midot.

כי עיקר תערובת טו"ר [טוב ורע] זה שייך בחיצוני' הלב משא"כ בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] הלב כו' (עיין מש"ל [מה שכתוב לעיל] בסוף ד"ה להבין ענין הברכות כו').

Car ce mélange du bien et du mal concerne principalement la dimension extérieure ('hitsoniyout) du cœur, contrairement au niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) du cœur, etc. (Voir ce qui a été écrit plus haut, à la fin du discours commençant par « Comprendre la question des bénédictions », etc.)

והנה כ"ז [כל זה] בבחי' דעת התחתון המתפשט במדות אהוי"ר [אהבה ויראה]. שהדעת הזה הוא תחת הבינה ואהבה שנולדה מהבינה והדעת נק' אהבת עולם.

Tout cela concerne le niveau du Daat inférieur, qui se déploie dans les midot d'amour et de crainte. Ce Daat est inférieur à Bina (compréhension) ; et l'amour qui naît de Bina et de Daat est appelé ahavas olam [amour du monde].

ובזוהר נק' אהבה זוטא. ומתוך זה נוכל להבין ג"כ בבחי' דעת העליון. כי הנה יש ב' מיני מדות.

Dans le Zohar, on l'appelle ahavah zuta [amour moindre]. À partir de cela, nous pouvons également comprendre le niveau du Daat supérieur. Car il existe deux sortes de midot.

הא' המדות הנולדי' מהשכל וכשהם נולדים ונמשכים מהשכל ע"י הדעת אז הם בבחי' פנימיות ובבירור יותר מכל סיג.

La première : les midot qui naissent de l'intellect ; lorsqu'elles naissent et sont attirées de l'intellect par l'intermédiaire de Daat, elles sont de l'ordre de l'intériorité et sont raffinées, davantage [exemptes] de toute scorie.

24 והב' הם המדות שלמעלה מהשכל. ונק' אהבה רבה שיש בכל נפש. ולמעלה הוא בחי' מדות שבכתר חו"ג [חסד וגבורה] דא"א

La seconde catégorie est celle des attributs émotionnels (midot) qui se situent au-dessus de l'intellect ; [cet amour] est appelé ahavah rabbah (grand amour), présente en chaque âme. En haut, cela correspond au niveau des midot au sein de Kéter (la Couronne) : le 'Hessed (bonté) et la Guevoura (retenue) de Arich Anpin,

שהם למעלה מהשכל שהוא חו"ב [חכמה ובינה] רק שנמשכים דרך מעבר בחו"ב [בחכמה ובינה]. והם נמשכים ע"י הדעת שעומד בקו האמצעי. מכוון תחת הכתר.

qui sont au-dessus de l'intellect, c'est-à-dire de la 'Hokhma (sagesse) et de la Bina (compréhension), mais qui sont attirées en passant par la 'Hokhma et la Bina. Elles sont attirées par l'intermédiaire du Daat (connaissance), qui se tient sur la ligne médiane, directement sous Kéter.

משא"כ חו"ב [חכמה ובינה] הם חח"ן [חכמה חסד נצח] מימין בג"ה [בינה גבורה הוד] משמאל לכן ע"י הדעת זה נמשכים המדות דכתר שהם מדות שלמעלה מהשכל להיות נמשכין בז"א.

Tandis que la 'Hokhma et la Bina se situent sur les deux lignes latérales : la 'Hokhma, le 'Hessed et le Netsa'h (victoire) à droite [et] la Bina, la Guevoura et le Hod (splendeur) à gauche. Ainsi, grâce à ce Daat, les midot de Kéter, qui sont des midot au-dessus de l'intellect, sont attirées de façon à l'être dans le Zeir Anpin (les attributs émotionnels).

ולמטה הוא הגילוי במדות שבלב כו' ובחי' אה"ר [אהבה רבה] זו ישנה ג"כ בכל א' וכמ"ש בתניא (ס"פ מ"ו) ע"פ בהמות הייתי עמך בהמות לשון רבים כו' דעת העליון הכולל חו"ג [חסד וגבורה] כו' ע"ש.

Et en bas, cela se révèle dans les midot du cœur, etc. Ce niveau d'ahavah rabbah est également présent en chacun, comme il est écrit dans Tanya (fin du chapitre 46) au sujet du verset : « J'étais comme des bêtes (behemos) avec Toi » — behemos est au pluriel, etc. : le Daat supérieur, qui englobe le 'Hessed et la Guevoura, etc. ; voir là-bas.

וזהו ענין רבקה שהוא בחי' קשר וחבור של שלש או ארבע בקר יחד להיותה בחי' אה"ר [אהבה רבה] שהוא המדות שלמעלה מהשכל שהם בחינת התכללות כל המדות יחד ואין בהם התחלקות כלל

Et c'est là le sens de Rivkah, qui correspond à un lien réunissant et attachant ensemble trois ou quatre bovins ; car elle correspond à l'ahavah rabbah, c'est-à-dire aux midot qui sont au-dessus de l'intellect, lesquelles sont le niveau de l'inclusion de toutes les midot ensemble, sans aucune division entre elles.

(וכנ"ל שדעת כולל חו"ג [חסד וגבורה] שהן תרין עטרין הנמשכים מכתפין דאריך) כי בהמדות שעיקר התהוותן הוא מהשכל שייך התחלקו' [התחלקות] המדרגה

(Comme indiqué plus haut, le Daat englobe le 'Hessed et la Guevoura, qui sont les « deux couronnes » attirées des épaules d'Arich [Anpin].) Car, dans les midot dont la formation provient principalement de l'intellect, il y a une différenciation des niveaux,

כי אותו השכל שמוליד אהבה הוא אינו אותה ההשכלה המוליד יראה ואותו השכל שמוליד יראה אינו המוליד אהבה.

car l'intellect même qui engendre l'amour n'est pas la même compréhension que celle qui engendre la crainte, et l'intellect qui engendre la crainte n'est pas celui qui engendre l'amour.

ולכן המדות הנולדים מהן הן בחי' ענפין מתפרדין זמ"ז [זה מזה] משא"כ בלמעלה מהשכל אין שייך התחלקות כלל והוא ע"ד ההפרש בין עולם העקודים לעולם הנקודים.

C'est pourquoi les midot qui en naissent sont comme des branches qui se séparent les unes des autres ; tandis que, dans ce qui est au-dessus de l'intellect, aucune division n'a sa place. Cela ressemble à la différence entre le Monde d'Akudim et le Monde de Nekudim :

שבעקודי' כל הע"ס [העשר ספירות] עקודי' [עקודים] בכלי' [בכלים / בכלי] א' ואין בהם התחלקות כלל. משא"כ בנקודים הם י' נקודות מחולקי'.

qu'à Akudim, les dix Séfirot sont liées ensemble dans un seul réceptacle, et qu'il n'y a entre elles aucune division ; tandis qu'à Nekudim, elles sont dix points distincts.

והיינו משום כי נקודים הוא מבחינת חכמה (כי בענין טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] הנקודות בחינת חכמה כו') ושם שייך התחלקות אבל העקודים הוא מבחי' כתר דשם הוא למעלה מההתחלקות.

Et cela s'explique par le fait que Nekudim relève du niveau de 'Hokhma (sagesse) — car, dans l'ensemble des taamim, nekoudot, tagin et otiyot, les nekoudot relèvent du niveau de 'Hokhma, etc. — et qu'à ce niveau, la division est possible ; tandis qu'Akudim relève du niveau de Kéter (la Couronne), car celui-ci est au-dessus de toute division.

ולכן בחי' המדות שלמעלה מהשכל הנק' אה"ר [אהבה רבה] שיש בכל נפש זה נק' בחי' רבקה שהוא קשר וחבור כמה בהמות דר"ל [דרוצה לומר] התכללות המדות יחדו ממש.

C'est pourquoi le niveau des midot (attributs émotionnels) qui est au-dessus de l'intellect, appelé ahavah rabbah [amour abondant] et présent dans chaque âme, est appelé le niveau de Rivkah, qui est un lien et une union de plusieurs bêtes ; autrement dit, l'inclusion véritable des attributs émotionnels les uns dans les autres.

וז"ש [וזהו שכתוב] ותרד העינה יש לפרשו כפשוטו ל' [לשון] ירידה ממש כי החכ' [החכמה] נק' מעיין. כי והחכמה מאין תמצא מבחי' כתר כמו המעיין הנובע מתחת לארץ. ונהר הוא בחי' בינה.

Et voici [le sens de] ce qui est écrit : «Et elle descendit vers la source» : cela peut s'expliquer au sens littéral, comme exprimant une véritable descente. Car la 'Hokhma est appelée une source, puisque «la 'Hokhma se trouve à partir d'ayin (néant)», c'est-à-dire du niveau de Kéter, comme une source qui jaillit du sous-sol. Et un fleuve correspond au niveau de Bina.

והנה לגבי רבקה שהם המדות שבכתר א"כ ההמשכה בחו"ב [בחכמה ובינה] נק' ותרד העינה (ועמ"ש בפי' ויוציאנו ה' אלקינו ממצרים. או"א [אבא ואימא] שהלבישו לזרועות דא"א כו') ותמלא כדה היינו כ"ד ספרין דאורייתא.

Or, par rapport à Rivkah, qui correspond aux midot à l'intérieur de Kéter, la descente vers 'Hokhma et Bina est donc appelée «et elle descendit vers la source» (voir aussi ce qui est écrit dans l'explication de «Havayah, notre D.ieu, nous a fait sortir d'Égypte» : Abba et Imma ('Hokhma et Bina), qui revêtent les bras d'Arich Anpin, etc.). «Et elle remplit sa cruche (kadah)» : cela désigne les vingt-quatre (kad) livres de la Torah,

דאוריי' [דאורייתא] מחכמה נפקת. ובעבודה הוא שע"י האה"ר [האהבה רבה] ממשיכים התגלות אור א"ס בחכמה ובתורה דמחכמה נפקת.

car la Torah procède de 'Hokhma. Dans le service divin, cela signifie que, par l'ahavah rabbah, on fait descendre la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof) dans 'Hokhma et dans la Torah, qui procède de 'Hokhma.

ותעל כי באמת ירידה זו עלייה היא כי פי' אורייתא מחכמה נפקת היינו שהתגלותה היא מחכמה

«Et elle remonta» : car, en vérité, cette descente est une montée. En effet, dire que «la Torah procède de 'Hokhma» signifie que sa révélation vient de 'Hokhma,

אבל שרשה למעלה מהחכמה כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור שהם בחי' כתר וא"כ התורה נמשכת מחכ' [מחכמה] שבכתר

mais sa racine est au-dessus de 'Hokhma. Car les 613 mitsvot de la Torah, avec les sept mitsvot des Sages, forment les 620 piliers de lumière, qui relèvent du niveau de Kéter ; la Torah est donc tirée de la 'Hokhma qui se trouve en Kéter,

שהיא גבוה מבחי' המדות שבכתר הנק' רבקה של שלש בקר כנ"ל (ועמ"ש במ"א בענין תנופת שתי הלחם ע"ג שני הכבשים):

qui est supérieure au niveau des attributs émotionnels (midot) au sein de Kéter (la Couronne), appelée Rivkah des trois bovins, comme ci-dessus. (Et voir ce qui est écrit ailleurs au sujet du balancement des deux pains au-dessus des deux agneaux.)

25 וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והיינו להיות שאהבה זו היא בחי' אה"ר [אהבה רבה] ששרשה למעלה מהשכל ע"כ לא ישקיטו המים

Et c'est [le sens de] « De nombreuses eaux ne peuvent éteindre l'amour. » C'est-à-dire que, puisque cet amour est le niveau de l'ahavah rabbah [amour immense], dont la racine se trouve au-dessus de l'intellect, c'est pourquoi les nombreuses eaux

רבים והנהרות שהן השגות אלקות הנמשכים מחו"ב [מחכמה ובינה] דאצי' את האהבה זו כיון ששרשה למעלה מכל ההשגות ונמשכה מבחי' דעת עליון הממשיך בחי' מדות שבכתר כו'.

et les fleuves — qui sont des compréhensions de la divinité attirées de 'Hokhma (sagesse) et de Bina (compréhension) du Monde d'Atsilout (Émanation) — ne peuvent éteindre cet amour, puisque sa racine se trouve au-dessus de toutes les compréhensions et qu'il est attiré du niveau de Daat (connaissance) supérieur, qui fait descendre le niveau des attributs émotionnels (midot) au sein de Kéter (la Couronne), etc.

אך אם יתן איש את כל הון ביתו בוז יבוזו לשון ביזה ושלל כי ביתו קאי על אותיות התורה דכתיב בחכמה יבנה בית.

Mais « Si un homme donnait toute la richesse de sa maison… boz yavuzu » — expression de pillage et de butin. Car « sa maison » désigne les lettres de la Torah, comme il est écrit : « Par 'Hokhma, une maison se bâtit. »

26 והון ביתו היינו מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים והיינו בחי' דעת העליון שממשיך גילוי בחי' הכתר שלמעלה מהחכמה.

Et « la richesse de sa maison » désigne ce qui est écrit : « Par le Daat, les chambres se remplissent de toutes les richesses précieuses et agréables » ; il s'agit du niveau du Daat supérieur, qui fait descendre la révélation du niveau de Kéter (la Couronne), au-dessus de la 'Hokhma (sagesse).

ודעת זה מחבר חו"ב [חכמה ובינה] שהם תושב"כ [תורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] וממשיך בהן אור הכתר דהיינו להיות גילוי רצון העליון איך לעשות הסוכה והציצית והתפילין.

Et ce Daat relie la 'Hokhma et la Bina (compréhension), qui sont la Torah écrite et la Torah orale, et fait descendre en elles la lumière de Kéter ; c'est-à-dire la révélation de la Volonté suprême : comment confectionner la soukka, les tsitsit et les tefilin.

ולכן גם בחי' אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל תתרוה צמאונה ע"י גילוי זה כיון שהוא ג"כ המשכת דעת עליון ולא עוד

C'est pourquoi le niveau d'ahavah rabbah [amour intense] mentionné plus haut verra lui aussi sa soif étanchée par cette révélation, puisqu'il s'agit également d'un influx provenant du Daat supérieur. Et ce n'est pas tout :

אלא שהוא המשכה מבחי' גבוה יותר הרבה מהמשכת המדות שלמעלה מהשכל כי המדות הם בחי' ז"ת [ז' תחתונות] דא"א.

il s'agit d'un influx provenant d'un niveau bien plus élevé que le fait de faire descendre les midot qui dépassent l'intellect ; car les midot sont le niveau des sept [Séfirot] inférieures d'Arich Anpin,

אבל הון ביתו הוא התורה זהו בחי' ג"ר [ג' ראשונות] דא"א (ועמ"ש בדרוש השופר שהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים שיש בו מבחי' תחתונה שבמאציל והוא בחי' ג"ר [ג' ראשונות] דא"א.

tandis que « la richesse de sa maison », qui est la Torah, est le niveau des trois premières [Séfirot] d'Arich Anpin. (Et voyez ce qui est écrit dans le discours sur le chofar : Kéter est l'intermédiaire entre l'Émanateur et les émanés, car il comporte un aspect du niveau le plus bas de l'Émanateur ; c'est le niveau des trois premières [Séfirot] d'Arich Anpin ;

ויש בו בחי' שרש הנאצלים והוא מז"ת [מז' תחתונות] ע"ש. וא"כ מובן איך שבחי' זו דהון ביתו הנמשך ע"י התורה שהוא מבחי' ג"ר [ג' ראשונות] גבוה לאין קץ גם מבחי' המדות שלמעלה מהשכל שהן בחי' ז"ת [ז' תחתונות] כו'.

et il comporte le niveau de la racine des émanés, qui relève des sept [Séfirot] inférieures ; voyez là-bas. On comprend donc en quoi ce niveau de « la richesse de sa maison », qui est amené par la Torah et provient des trois premières [Séfirot], est infiniment plus élevé que le niveau même des midot qui dépassent l'intellect, lesquelles relèvent des sept [Séfirot] inférieures, etc.

וזהו ותרד העינה כו' ותעל שהיא עלייה גדולה למעלה מבחי' רבקה. וביאור הענין שדעת זה שנמשך ע"י התורה דהיינו מ"ש הון ביתו גבוה מבחי' דעת הממשיך אה"ר [אהבה רבה] יובן עם מ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' שמות ע"פ

Et c'est là le sens de « Elle descendit à la source », etc., puis « elle remonta » : il s'agit d'une grande élévation, au-dessus du niveau de Rivkah. L'explication est que ce Daat, qui est amené par la Torah — c'est-à-dire ce qui est écrit au sujet de « la richesse de sa maison » — est supérieur au niveau du Daat qui fait descendre l'ahavah rabbah ; cela se comprend à la lumière de ce qui est écrit dans le Likkutei Torah de l'Arizal, Parachat Shemos, sur le verset

כי סר לראות שבחי' דעת הכולל תרין עטרין עם היותן מדות דכתר הוא למטה מבחינת דעת הכולל תרין אחסנתוי דאו"א [דאבא ואימא] כו' שממשיך ב"פ [ב' פעמים] קדמאין שהם בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבחו"ג [שבחסד וגבורה] דא"א.

« [Et Havaya vit] qu'il s'était détourné pour voir » : le niveau du Daat qui comprend les « deux couronnes », bien qu'elles soient les midot de Kéter, est inférieur au niveau du Daat qui comprend les « deux héritages » d'Abba et Imma ('Hokhma et Bina), etc., et qui fait descendre les deux premières articulations, c'est-à-dire le niveau de la 'Hokhma, de la Bina et du Daat au sein du 'Hessed et de la Guevoura d'Arich Anpin.

ועמ"ש בפ' ראה אנכי נותן בענין יום יום יעמס לנו כו' ע"ש. ויובן שייכות שי"י עולמות לדעת זה. וגם דעת זה שרשו עוד גבוה יותר דהיינו מתקון ואמת כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] תורת אמת כו').

Et voyez ce qui est écrit dans la paracha de Reéh, [sur] « Vois, je place devant vous », au sujet de « Chaque jour, Il nous charge », etc. ; voyez là-bas. Le lien entre les 310 mondes et ce Daat deviendra également compréhensible. Et la racine de ce Daat est encore plus élevée, à savoir qu'elle provient du tikoun « et vérité », etc. Et c'est [le sens de] ce qui est écrit : « La Torah de vérité », etc.)

ובכ"ז [ובכל זה] יובן מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] דחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. דצ"ל מספר מאה דוקא. אלא

Tout cela permet de comprendre l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : une personne est tenue de réciter cent bénédictions chaque jour. [Pourquoi] faut-il précisément le nombre cent ? Mais

כי פי' א"ת [אל תקרי] מה אלא מאה כי מה היינו בחי' מלי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וצריך להמשיך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין].

l'explication est la suivante : « Ne lis pas mah (quoi), mais me'a (cent). » Car mah correspond au niveau de Mal'hout, la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) ; et il faut faire descendre le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) dans le memalé kol almin.

והוא ע"י הכתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים. ולכן צ"ל מאה ברכות דוקא להמשיך מע"ס [מעשר ספירות] דא"א הכלולים מעשר

Et cela se fait par l'intermédiaire de Kéter, qui sert d'intermédiaire entre l'Émanateur et les émanés. C'est pourquoi il faut précisément cent bénédictions, afin de faire descendre la lumière des dix Séfirot d'Arich Anpin, [chacune] comprenant dix,

דהיינו שיהי' [שיהיה] ההמשכה גם מג"ר [מגי ראשונות] דא"א כנ"ל. וזהו ונאם הגבר הוקם ע"ל שהע"ן מורה על ז"ת [זי תחתונות]. והלמ"ד על ג"ר [גי ראשונות].

c'est-à-dire afin que la lumière descende également des trois premières [Séfirot] d'Arich Anpin, comme indiqué plus haut. Et c'est [le sens de] « La parole de l'homme élevé au-dessus (al) » : le ayin indique les sept Séfirot inférieures, et le lamed, les trois premières.

(ובזה יובן משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהיו מתים ק' אנשים בכל יום עד שתקן דוד מאה ברכות. וצ"ל השייכות שע"י המאה ברכות פסקו מלמות).

(On comprendra ainsi ce que disent nos Sages, de mémoire bénie : cent personnes mouraient chaque jour jusqu'à ce que David institue cent bénédictions. Il faut expliquer le lien : comment les cent bénédictions ont-elles mis fin à ces décès ?)

אך הענין כי הנה ע"י גילוי זה דסוכ"ע יהיה תח"ה [תחיית המתים] לע"ל [לעתיד לבוא]. והנה ענין תחיית המתים שיהיה גוף עם קרביים ומעיים וחי וקים לעולם בלי אכילה ושתיה.

Mais voici l'explication : c'est par cette révélation du sovev kol almin que la Résurrection des morts aura lieu dans les temps à venir. Or, la Résurrection des morts consiste en ce qu'il y aura un corps avec des entrailles et des intestins, vivant et subsistant éternellement, sans manger ni boire.

ואיך הוא זה אלא ע"י שיהי' [שיהיה] גילוי סוכ"ע דקמיה שוה רוחניות וגשמיות ממש. ע"כ גם הגוף יוכל לחיות מזה.

Et comment cela est-il possible ? Uniquement par la révélation du sovev kol almin, devant laquelle le spirituel et le matériel sont véritablement égaux. C'est pourquoi le corps lui aussi pourra en tirer sa vie.

27 ועד"מ באדם יש ב' מיני המשכות. הא' בבחי' פנימיות השכל במוח. ומדות בלב. כח המעשה ביד כו'.

À titre d'analogie, il existe chez l'homme deux sortes de prolongement. Le premier relève de l'intériorité : l'intellect dans le cerveau, les attributs émotionnels (midot) dans le cœur, la faculté d'agir dans la main, etc.

והב' בחי' מקיף והוא הרצון והמחשבה שישנו אפילו ברגל שמיד כשרוצה להניע רגלו תתנענע רגלו כו'.

La seconde est le niveau englobant (makif) : il s'agit de la volonté et de la pensée, qui sont présentes même dans le pied ; car, dès qu'il veut mouvoir son pied, celui-ci se met en mouvement, etc.

ואע"פ [ואף על פי] שהרגל אינו כלי לגילוי המחשבה מ"מ פועל בו המחשבה וזהו בחי' מקיף. ועד"ז גם הגוף הגשמי יקבל חיות וקיום למזון מאור א"ס ב"ה ממש ודו"ל [ודי למבין]:

Et bien que le pied ne soit pas un réceptacle pour la révélation de la pensée, celle-ci agit néanmoins sur lui ; c'est là le niveau englobant. De même, le corps physique recevra lui aussi sa force vitale et son existence, comme nourriture, directement de la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même — béni soit-Il. Et cela suffit à l'intelligence.

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/toldos/3/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak